

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W NARWI
ZA 2022 ROK**

*Opracowanie:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narwi*

Narew, marzec 2023

I. WPROWADZENIE

Głównym wykonawcą zadań socjalnych w gminie są ośrodki pomocy społecznej będące najczęściej pierwszym i zasadniczym miejscem, do którego osoby będące w trudnej sytuacji zwracają się o pomoc. Podstawę prawną dla ich funkcjonowania stanowi przepis art. 110 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 2021, poz. 2268 z późn. zm.) oraz art. 7, ust. 1, pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023, poz. 40).

W Gminie Narew zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narwi utworzonego na podstawie uchwały Nr XI/62/90 Gminnej Rady Narodowej w Narwi z dnia 23 kwietnia 1990 roku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narwi swoim działaniem obejmuje wszystkich mieszkańców gminy oraz osoby przebywające na jej terenie.

Ośrodek w swojej działalności opiera się w szczególności na ustawie o pomocy społecznej. Wprowadzane zmiany w polityce państwa rozszerzały katalog zadań, które są realizowane przez ośrodek pomocy. W związku z tym jego działalność opiera się również na innych ustawach szczególnych m. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ochronie danych osobowych, finansach publicznych, rachunkowości, pracownikach samorządowych, wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przeciwdziałaniu narkomanii, systemie oświaty, ochronie zdrowia psychicznego, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, karcie dużej rodziny i innych.

Ważne znaczenie w podstawach prawnych działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narwi prócz ustaw samorządowych i ustawy o pomocy społecznej odgrywa jego Statut. Został on przyjęty uchwałą Nr V/21/15 Rady Gminy Narew z dnia 19 marca 2015 roku w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narwi. Uchwalony statut określa nazwę, teren działania, siedzibę Ośrodka oraz zakres działalności.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest pięć osób, w tym jeden kierownik, trzech pracowników socjalnych oraz księgową. Środki przeznaczone na bieżące utrzymanie Ośrodka wydatkowane są m. na wynagrodzenie pracowników, pochodne od wynagrodzeń, delegacje, szkolenia, zakup usług, zakup materiałów i wyposażenia. W 2022 roku na utrzymanie wydatkowano kwotę 389.510,47 zł, w tym z dotacji celowej 107.100,00 zł.

II. REALIZACJA ZADAŃ Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

Głównym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Celem pomocy społecznej jest również zapobieganie powstawaniu powyższych sytuacji, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie.

Rodzaj, forma i rozmiar przyznawanych świadczeń powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach finansowych ośrodka.

Świadczenia z pomocy społecznej kierowane są zarówno do obywateli polskich, jak i do cudzoziemców. Podstawową przesłanką otrzymania pomocy jest zamieszkiwanie i przebywanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Miejsce zamieszkania nie musi być tożsame z miejscem zameldowania. Należy tu jednak wspomnieć o osobach bezdomnych, które stanowią wyjątek od reguły miejsca zamieszkania. W tym przypadku ważne jest, że przebywają na terytorium Polski. Co do zasady cudzoziemcy i obywatele polscy korzystają z pomocy społecznej na równych prawach.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776,00 zł, osobie w rodzinie, której dochód nie przekracza kwoty 600,00 zł oraz rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot na osobę w rodzinie.

Możliwość korzystania ze świadczeń pomocy społecznej wymaga nie tylko spełnienia wyżej wymienionych przesłanek, ale jest ściśle powiązana z koniecznością wystąpienia trudnych sytuacji życiowych i niemożności ich samodzielnego przezwyciężenia przez potencjalnych świadczeniobiorców. Na terenie działania ośrodka najczęściej występuje prócz ubóstwa bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

Nie jest wymagane spełnienie kryterium dochodowego w przypadku ubiegania się między innymi o takie formy pomocy jak praca socjalna, poradnictwo, interwencja kryzysowa oraz sprawienie pogrzebu,

zasiłki celowe przyznawane w wyniku zdarzenia losowego czy klęski żywiołowej lub ekologicznej. Ustawodawca przewiduje także przyznanie pomocy pieniężnej w formie specjalnego zasiłku celowego bądź okresowego lub pomocy rzeczowej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom i rodzinom, których dochody przekraczają ustawowe kryteria. Taka pomoc może być bezzwrotna, zwrotna w części lub w całości.

Do głównych form pomocy społecznej świadczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej należą świadczenia pieniężne, tj. zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny celowy oraz pomoc w naturze, tj. dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolu, opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne, kierowanie i opłacenie pobytu w schroniskach dla bezdomnych i domu pomocy społecznej, pieczy zastępczej oraz przyznawanie i wypłata stypendiów szkolnych. Świadczone są też inne formy pomocy, w tym praca socjalna, poradnictwo czy interwencja kryzysowa.

Świadczenia z pomocy społecznej przyznaje się na podstawie złożonego wniosku oraz dołączonych do niego niezbędnych dokumentów potwierdzających sytuację osoby ubiegającej się o pomoc. Informacji o potrzebnych dokumentach udzielają pracownicy Ośrodka w trakcie zgłoszenia wniosku lub podczas przeprowadzenia wywiadu środowiskowego.

Realizacja świadczeń w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Narwi przedstawia się następująco:

Zasiłki stałe – finansowane w 100% z dotacji - przyznawane są pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie. Z tej formy pomocy w okresie sprawozdawczym skorzystało 26 osób, w tym 22 osób samotnie gospodarujących oraz 4 osoby w rodzinie. Wypłacono 292 świadczenia na kwotę 176.958,69 zł.

Zasiłki okresowe – w całości finansowane z otrzymywanej dotacji – przysługują osobom i rodzinom o dochodach poniżej kryterium dochodowego, w których jednocześnie występuje jedna z przyczyn omówionych wyżej. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Tą formą pomocy w minionym półroczu objęto 157 osób z 94 rodzin w szczególności ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwałą chorobę. Wypłacono 886 świadczeń na kwotę 331.249,22 zł. Ponadto realizowano zasiłki okresowe dla obywateli Ukrainy – w całości finansowane z otrzymywanej dotacji w ramach Funduszu Pomocy – przyznano pomoc dla 21 osób z 6 rodzin na kwotę 11.187,98 zł.

Zasiłki celowe i zasiłki specjalne celowe – w całości finansowane ze środków własnych gminy – przyznawane na zasadach jak przy zasiłkach okresowych. W szczególnie uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość przyznania pomocy pomimo przekroczenia kryterium dochodowego. Zasiłki celowe przyznano dla 80 rodzin, w tym dla 11 rodzin przyznano zasiłki specjalne celowe. Na ten cel wydatkowano kwotę 48.627,00 zł.

Dożywianie dzieci w szkołach i przyznawanie zasiłków celowych na zakup żywności realizowane jest w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Aby otrzymać bezpłatny posiłek trzeba spełniać kryterium dochodowe, stanowiące 150% kryterium określonego w pomocy społecznej. Wynosi ono 900,00 zł na osobę w rodzinie oraz 1.164,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej. Pomocą w ramach programu objęto 118 osób, w tym 17 dzieci w przedszkolu, 42 uczniów do ukończenia szkoły średniej i 60 osób dorosłych. W formie zakupu posiłków objęto pomocą 50 dzieci i uczniów z 19 rodzin. Ponadto przyznano zasiłki celowe na zakup żywności dla 75 osób z 53 rodzin. Środki na realizację programu są powiązane z wydatkami własnymi gminy, a ich wysokość zależy od wysokości wkładu własnego. Gmina zobowiązana jest do pokrycia co najmniej 20% występujących potrzeb. Koszt programu ogółem wyniósł 63.459,90 zł, z czego 50.000,00 zł to środki pochodzące z dotacji. Pomocą objęto również 13 uczniów z Ukrainy w ramach środków pochodzących w całości z Funduszu Pomocy. Koszt posiłków dzieci z Ukrainy wyniósł 2.879,80 zł.

Obecnie są dwie osoby z decyzjami przyznającymi miejsce w **domu pomocy społecznej**. Opłatę ponosimy za jedną osobę przebywającą w domu pomocy w Jałowie. Poniesione wydatki z budżetu własnego gminy wyniosły 50.438,96 zł. Druga osoba została skierowana do DPS w Garbarach i oczekuje na miejsce.

III. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

W 2014 roku wprowadzono uprawnienia dla rodzin wielodzietnych. Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o karcie dużej rodziny **Karta Dużej Rodziny** przysługuje każdemu członkowi rodziny wielodzietnej. Przez rodzinę wielodzietną rozumie się rodzinę posiadającą co najmniej troje dzieci. Prawo do posiadania Karty nie przysługuje rodzicowi pozbawionemu władzy rodzicielskiej lub któremu sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest dzieciom do ukończenia 18 lub 25 roku życia, jeśli uczą się jeszcze w szkole lub studiują. Rodzice mogą korzystać z Karty Dużej Rodziny dożywotnio. Dzieciom niepełnosprawnym powyżej 18 roku życia Karta Dużej Rodziny wydawana jest na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności. Od 2019 roku o Kartę Dużej Rodziny mogą ubiegać się również rodzice, którzy posiadali co najmniej troje dzieci, które na dzień złożenia wniosku nie spełniały kryterium do przyznania karty. Karta Dużej Rodziny wydawana jest bezpłatnie każdej osobie zgłoszonej we wniosku. Jedynie wydanie duplikatu Karty

podlega opłacie w wysokości styczeń i luty 10,12 zł. Od marca 2022 roku w wysokości 11 zł. Wójt, jeżeli zachodzą uzasadnione okoliczności, w szczególności dotyczące sytuacji materialnej lub zdrowotnej rodziny wielodzietnej, może zwolnić jej członka z ponoszenia opłaty. W 2022 roku złożono 40 wniosków, w tym 5 wniosków dotyczyło wydania kart dla rodzin wielodzietnych. Pozostałe to wnioski rodziców, którzy posiadali co najmniej troje dzieci, które na dzień złożenia wniosku nie spełniały kryterium do przyznania karty. Ogółem wydano 85 kart. Z tego tytułu gmina otrzymała i wydatkowała kwotę 753,00 zł.

Kolejną strefą działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narwi jest realizacja **pomocy materialnej dla uczniów**. Pomoc prowadzona jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty. Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota 600,00 zł wynikająca z ustawy o pomocy społecznej. Stypendium szkolne jest przyznawane na wniosek rodzica lub pełnoletniego ucznia na okres nie krótszy niż miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy w danym roku szkolnym, a jego wysokość nie może być niższa miesięcznie niż 80% i wyższa niż 200% kwoty zasiłku rodzinnego - określonego w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. W ramach pomocy materialnej uczniom przyznano stypendia socjalne dla 25 uczniów z 9 rodzin. Na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 18.133,60 zł, z czego 80% pochodzi z dotacji i 20% ze środków własnych. Zaplanowano również pomoc w formie stypendium dla dzieci z Ukrainy. Z zaplanowanej kwoty 6.375,00 zł. wydatkowano 600,00 zł. na stypendium dla 2 dzieci, w całości pochodzącą z Funduszu Pomocy. W gminie nie było przypadku przyznania zasiłku szkolnego uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

Wśród zadań ośrodka znajdują się sprawy **ubezpieczenia zdrowotnego**. Regulują je przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Ubezpieczenia zdrowotne przyznawane są dla dwóch kategorii osób. Do pierwszej zaliczają się osoby, które z powodu orzeczonego stopnia niepełnosprawności oraz braku własnego źródła dochodu korzystają ze świadczeń pomocy społecznej w formie zasiłku stałego i są nieobjęte ubezpieczeniem z innego tytułu oraz osoby objęte indywidualnym planem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej. Do ubezpieczenia zgłasza i opłaca składki ośrodek pomocy społecznej ze środków pochodzących z budżetu państwa. W 2022 roku Opłacono 249 składek za 23 osoby pobierające zasiłek stały. Wydatkowano kwotę 14.540,42 zł. Środki pochodzą w całości z otrzymanej dotacji. Drugą grupę stanowią osoby nie mające możliwości podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu, np. nie korzystają z zasiłku stałego z pomocy społecznej, nie są zarejestrowane

w urzędzie pracy, nie podlegają pod ubezpieczenie rolników ani nie mają rodziny, która mogłaby ubezpieczyć taką osobę. Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych świadczeniobiorcy jest decyzja wójta gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest dzień złożenia wniosku lub w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym - dzień udzielenia świadczenia. W 2022 roku wydano 5 decyzji dotyczących ubezpieczenia zdrowotnego, w tym 4 na wniosek świadczeniobiorcy i 1 na wniosek świadczeniodawcy.

Ośrodek współuczestniczy w realizacji **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2021** (PO PŻ) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym, który realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, zwanego dalej FEAD. Realizacja programu odbywa się w formie podprogramów. W 2022 roku był realizowany Podprogram 2021, w ramach którego wydano 103 skierowań, a pomocą objęto 178 osób. Pomoc w ramach programu kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie i rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych i dlatego też trafiać będzie do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, stanowiąc systematyczne wsparcie. Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych, które są przekazywane osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie. Mieszkańcy gminy otrzymują pomoc żywnościową z Caritas Diecezji Drohiczyńskiej. Warunkiem zakwalifikowania do pomocy żywnościowej jest posiadanie dochodu nie przekraczającego 220% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, które wynosi 1 707,20 zł (776,00 x 220%) dla osoby samotnie gospodarującej oraz 1 320 zł (600,00 x 220%) dla osoby w rodzinie. Pomocą w ramach powyższego programu objęto również 19 osób z 7 rodzin uchodźców z Ukrainy.

Przemoc w rodzinie jest obecna we wszystkich społeczeństwach bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotykać może ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód itp. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym, który powołuje wójt. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych a także kuratorzy sądowi. W ramach środków własnych gminy w dziale przeciwdziałania przemocy w rodzinie w minionym roku dokonano wydatków w wysokości 967,98 zł między innymi na zakup zestawu książek profilaktycznych, które przekazano na nagrody dla dzieci uczestniczące w programach profilaktycznych organizowanych przez gminne jednostki.

Ośrodek realizuje również zadania związane ze **wspieraniem rodziny**. Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczej oraz organizację pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z jej zapisami opracowano Program wspierania rodziny w Gminie Narew na lata 2020-2022, który został przyjęty uchwałą Nr XIV/83/19 Rady Gminy Narew z dnia 30 grudnia 2019 roku. Zawarte w programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę. Program uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym ich celem jest wspieranie rodziny w jej opiekuńczo wychowawczej roli względem dzieci. W minionym roku ośrodek współfinansował opłaty dla jednej rodziny zastępczej ustanowionych dla jednego dziecka w wysokości 4 612,50 zł.

Nowym zadaniem przypisanym do realizacji przez Ośrodek jest **pomoc skierowana na uchodźców z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym**. Od samego początku pracownicy Ośrodka pośredniczyli w zbiorce darów. Część zgromadzonych artykułów została przekazana do PCK w Hajnówce. Pozostałą część rozdano dla zgłaszających się uchodźców. Dla przebywających na terenie gminy obywateli Ukrainy wydano paczki żywnościowe oraz kosmetyki dla kobiet przekazane do Ośrodka przez PCK w Hajnówce. Ponadto w ramach tego zadania realizowany jest program wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego dla uchodźców z Ukrainy. Przyjęto 32 wnioski i wypłacono świadczenia dla 78 osób. Całkowity koszt realizacji pomocy wyniósł 25.466,77 zł. Ponadto przyjęto 53 wnioski od osób prywatnych na 72 osoby na wypłatę świadczenia za zakwaterowanie i wyżywienie. Na ten cel wydatkowano kwotę 197.440,00 zł. 10 osób z 3 rodzin przebywało w miejscu zbiorowego zakwaterowania zorganizowanego przez gminę. Koszt pobytu uchodźców wyniósł 22.400,00 zł. Pomoc uchodźcom w całości była finansowana z Funduszu Pomocy.

IV. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narwi finansowana jest zarówno ze środków z budżetu państwa jak i ze środków własnych gminy. W przedmiocie dochodów i wydatków Ośrodka regulację prawną stanowi ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 roku, poz. 1634 z późn. zm.).

Wysokość wykorzystanych środków ze szczegółowym podziałem na działy i rozdziały znajduje się w sprawozdaniu z wykorzystania budżetu gminy za 2022 rok.

V. PLANY I POTRZEBY

Plany i potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narwi na rok 2022

1. Zabezpieczenie funduszy na bieżące funkcjonowanie Ośrodka.
2. Bieżące dokonywanie analizy potrzeb oraz zapewnienie środków finansowych na ich realizację.
3. Podnoszenie kwalifikacji pracowników ośrodka poprzez udział w konferencjach, seminariach, szkoleniach.